

Pressupostos i lideratge

Com podem construir una política que permeti contrarestar i superar la crisi? Amb quanta gent i amb quina força? No hi ha gairebé mai, ni en política, una única pregunta decisiva. Ni un sol calendari o full de ruta. Ni un moment precís determinant, separat dels altres moments. La complexitat de la realitat canviant, particularment retorçada en aquesta conjuntura, desaconsella refiar-se de les aproximacions massa simples. Però hi ha perspectives que obren o tanquen possibilitats. Hi ha temes que resulten fonamentals i punts de partida ineludibles. ¿Disposa Catalunya d'un sistema econòmic ben connectat a l'economia global i, ara mateix, immediatament viable? Dient-ho d'una altra manera: en els anys transcorreguts d'aquest segle, ¿la quantitat d'impostos recaptats a Catalunya en cada exercici és superior o inferior a la despesa pública afegida de les diverses administracions? En una hipòtesi d'autosuficiència, ¿generaríem dèficit o bé tindríem superàvit? Totes les dades disponibles apunten que el resultat de la recaptació ha estat i seria clarament superior a la despesa i la inversió públiques. És una constatació molt rellevant. Malgrat les seqüeles negatives del dèficit fiscal persistent, la migradesa inversora, i les repercussions negatives de la crisi, l'economia catalana, amb tots els seus defectes, desequilibris i mancances, es mostra com una plataforma consistent i viable. I aquesta viabilitat econòmica és bàsica en qualsevol estratègia de construcció d'un país nou.

Però, mentre procurem precisar magnituds o detectar mancances estructurals, hem de resoldre els estralls del present que no poden esperar. Els efectes dramàtics de la crisi exigeixen celeritat, urgència

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

ètica, actuar sobre les ferides particulars. Un esforç de dignitat. I el lideratge li correspon al Govern. Encara que sabem que no ho té gens fàcil i que no disposa de la força suficient per ser-ne l'únic actor. En aquest cas el lideratge suposa, sobretot, prendre la iniciativa per impulsar un pacte social i polític ambiciós i molt ampli, que procuri incorporar el màxim de persones, sectors i sensibilitats. Una unitat excepcional per encarar una situació d'emergència nacional. Amb la confiança de saber que, amb els instruments de sobirania a l'abast, seríem un país econòmicament factible.

¿Ens cal tenir uns nous pressupostos? Sí. ¿Podem confegir uns pressupostos per sortir del pas, contraris als interessos de la majoria, que ratifiquin el drenatge fiscal i quedin molt per sota del que el país produeix i necessita? No. No es pot segellar per via pressupostària una austeritat imposada, presentada com a virtut necessària, però que suposa l'anèmia del sector públic i l'estrangulament de les polí-

tiques socials. Els pressupostos no poden ser la flagel·lació que certifiqui l'empobriment i la pèrdua de qualitat de vida del gruix de la població. El mecanisme que, en el context de crisi, bloqueja l'economia catalana i desarma el Govern és de naturalesa política. La via principal de la seva superació també ho ha de ser. Les imposicions de l'Estat tenallen la capacitat del Govern, al llindar de la insolvència, de fer polítiques efectives per combatre la crisi. Per això la primera obligació del Govern és fer evidents i compartir amb la gent els detalls d'aquestes imposicions. Adoptar actituds inequívokes de complicitat amb la ciutadania, lligams autèntics que connectin la política general amb el seus neguits concrets. A banda de disposar de la força necessària al Parlament, el Govern s'ha de guanyar el respecte de la població; fer que se'l sentin seu. Ja ho fa? Doncs encara més!

Moltes persones i col·lectius fa molts anys que pateixen i no hauríem d'acceptar que, en endavant, encara hagin de patir més. Els pressupostos són unes pautes, són un conjunt de compromisos i propòsits. Però no són la transcripció d'una veritat absoluta ni una recepta sagrada. Són un instrument –fonamental, això sí– que ha de permetre resoldre millor, més eficientment, amb més ambició social, els problemes. En les circumstàncies actuals, potser cal pensar menys en un pressupost de caràcter ordinari que en la peça mestra de gestió governamental d'una política que hagi buscat –i trobat– un ampli suport social i polític. Per reactivar l'economia catalana, enfrontar-se als xantatges de l'Estat i soldar la unitat civil imprescindible per guanyar simultàniament els reptes de la consulta sobre la sobirania i del control dels propis recursos.

En la situació actual, els pressupostos han de ser la peça mestra d'una política que compti amb un ampli suport social i polític